

ЖАРАТЫЛЫСТАНУ ЖӘНЕ АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ ҒЫЛЫМДАРЫ САЛАСЫНДАҒЫ ҒЫЛЫМ МЕН БІЛІМНІЦ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРИ

**«ҒЫЛЫМ МАЙДАНЫНЫЦ ҚАТАРДАҒЫ
ЖАУЫНГЕРІ ТЕК ҮНЕМІ ОҚУ, ІЗДЕНУ,
ТАЛПЫНУ, ТАНУ, ӨМІР МЕКТЕБІНЕҢ ӨТУ
АРҚЫЛЫ ҒАНА ОНЫң IPI ҚАЙРАТКЕРІ
ДӘРЕЖЕСІНДЕЙІН КӨТЕРІЛЕДІ».**

Қ. СӘТБАЕВ

2019 жылдың 17 мамыр күні М. Қозыбаев атындағы СҚМУ-да академик Қазиз Тәшеновтың 90-жылдығына арналған «Жаратылыстану және ауыл шаруашылығы ғылымдары саласындағы ғылым мен білімнің өзекті мәселелері» атты VII халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция өтті. Қазиз Тәшенов - биология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Қазақстан физиологтары қоғамының президенті. Сонымен қоса, ол академик Сәтпаевтың шәкірті, және ғалымның дүниежүзілік ғылымның дамуына қосқан үлесі зор.

Профессор жүргізген зерттеулері нәтижесінде, халықаралық-гуманитарлық орденімен марапатталған.

Ғалым Солтүстік Қазақстан өңірінің Шал ақын ауданы, Ақсу ауылында дүние есігін ашты. Білімін Омбы және Алматы қалаларының ЖОО толықтырған. Бұгіндері Қазиз Тәшеновты орыс халқының академигі Павловтың физиология ілімін жалғастырушысы деп атайды.

Университет кітапханасы Қ.Тәшеновтың еңбектері мен жаратылыстану саласына байланысты көрме үйымдастырды.

Ғылымның қия жолында:

- Акимбаева, А. Форсайт в области охраны окружающей среды в Казахстане [Текст]: монография / А. Акимбаева, М. Сартбаев, В. Крюкова. - Усть-Каменогорск: ВКГУ, 2010. - 239 с.
- Казахстан. Национальная энциклопедия [Текст] / ред. Б. Аяган. - Алматы: Қазақ энциклопедиясы, 2006 - .Том 5: С-Я. - 560 с.
- Кульбаев, И. С. Регионарная микрогемодинамика и лимфообразование [Текст] / И. С. Кульбаев, Б. И. Ткаченко, К. Т. Ташенов, Н. В. Костюшина. - Алматы: Ғылым, 1997. - 207 с.
- Қазақстан ғылымы [Text]: энциклопедия. - Алматы: Қазақ энциклопедиясы, 2010. - Т.2: Қ - Я / ред. Б. Ә. Жақып. - 544 б.: сур.
- Несілбаев, Т. Адам және үй жануарлары физиологиясы [Текст]: оқулық / Т. Несілбаев, А. Қ. Несілбаева. - Алматы: Қазақстан Республикасы білім және ғылым министрлігі, 2013. - 436 б. - (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі).
- Несілбаев, Т. Жануарлар физиологиясы [Текст] / Т. Несілбаев. - Алматы: Кайнар, 1996 - .Т.2. - 384 б.
- Несілбаев, Т. Жануарлар физиологиясының зертханалық және тәжірибелік сабактары [Текст]: оқулық / Т. Несілбаев, А. Қ. Несілбаева. - Алматы: Таймс, 2014. - 152 б. - (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі).
- Нуртазин, С. Т. Жеке даму биологиясы [Текст]: жоғары оқу орындарына арналған оқулық / С. Т. Нуртазин. - Алматы: Нур-Принт, 2012. - 292 б. - (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі).
- Путь к вершинам// Ардагер және қоғам/ Ветеран и общество.- 2017.- № 8.- б. 6.
- Ташетов К.Т. Деятельность пищеварительных желез у лактирующих животных.- Алма-Ата 1969.
- Ташенов, К. Хирургические методы исследования физиологии пищеварительной системы и механизмы ее регуляции [Текст] / К. Ташенов. - Алматы: Арыс, 2007. - 104 с.
- Хабарлары/ Известия Мин.науки-АН Республики Казахстан.- 1998.- № 47- Серия биологическая и медицинская.
- Солтүстік Қазақстан облысы. Энциклопедия [Текст]: облыстың 70 жылдығына арналады / ред. Р. Асылбек. - Алматы: Арыс, 2006. - 694 б.:

Экологиялық-географиялық және биологиялық-генетикалық зерттеулер:

- Белецкая, Н. П. Картини природы Северо-Казахстанской области [Текст] / Н. П. Белецкая, С. В. Пашков. - Астана: Қазақ географиясы, 2018. - 204 с.
- Биогеохимия және экотоксикология [Текст]: оқу құралы / М. С. Есенаманова [и др.]. - Алматы: Эверо, 2017. - 240 б.
- Братков, В. В. Геоэкология [Текст]: оқулық / В. В. Братков, Н. И. Овдиенко. - Алматы: Дәуір, 2014. - 264 б. - (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі).
- Булатова, А. С. Практикум по картографии [Текст]: учебно-методическое пособие / А. С. Булатова, Г. З. Мажитова. - Петропавловск: СКГУ им.М.Козыбаева, 2016. - 105 с.
- Джусупова, Д. Б. Экологиялық биотехнология [Текст]: Оқулық / Д. Б. Джусупова. - Алматы: Дәуір, 2013. - 336 б. - (КР Жоғары оқу орындарының Қауымдастыры) (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі).

- Другов, Ю. С. Анализ загрязненной почвы и опасных отходов [Текст]: практическое руководство / Ю. Другов, А. Родин. - М.: Бином, 2007. - 424 с.
- Другов, Ю. С. Пробоподготовка в экологическом анализе [Текст]: практическое руководство / Ю. С. Другов, А. А. Родин. - 3-е изд. доп. и перераб. - М.: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2011. - 855 с.
- Дүйсенбаева, С. Т. Табиғатты қорғау және экология негіздері [Текст]: теория және практикасы. Оқу кұралы / С. Т. Дүйсенбаева. - Алматы : Times, 2015. - 372 б. - (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі).
- Зияева, Г. К. Биологиялық эволюция [Текст]: оқулық / Г. К. Зияева. - Алматы: Эверо, 2017. - 120 б.
- Кангужина, К. М. Адам және жануарлар физиологиясы пәнінен зертханалық жұмыстарға арналған әдістемелік оқу куралы [Текст] / К. М. Кангужина, Ж. А. Рахимжанова, Э. Г. Заркешев. - Петропавл: М. Қозыбаев атындағы СҚМУ, 2003. - 65 б.
- Кириллов, В. Водные экосистемы Северного Казахстана [Текст]: монография / В. Кириллов, Е. Зарубина [и др.]. - 3-е изд., испр. - Петропавловск: Полиграфия, 2011. - 138 с.: ил.
- Клетканың молекулалық биологиясы [Текст]: оқулық.Т.1 / Б. Альбертс, А. Джонсон, Д. Льюис. - 6-шы бас. - Алматы: Дәуір, 2016. - 396 б. - (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі).
- Комплексные экологические исследования территории и здоровья населения Восточно-Казахстанской и Северо-Казахстанской областей [Текст]: отчет о научно-исследовательской работе. Программа 003 "Исследования в области охраны окружающей среды" (итоговый 2006год) / науч. ред.Н.П.Белецкая. - Петропавловск: СКГУ им. М. Козыбаева, 2006. - 261 с.
- Кэмпбелл, М. Биохимия [Текст]: Оқулық. 1-бөлім / М. Кэмпбелл, Ш. Фаррелл. - Алматы: Дәуір, 2013. - 336 б. - (ҚР Жоғары окуорындарының Қауымдастыры) (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі).
- Қуандықов, Е. Медициналық биология және генетика [Текст]: оқулық / Е. Қуандықов, С.А. Әбілаев. - Алматы : HAS, 2006. - 320 б.
- М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан мемлекеттік университеттің ғалымдары [Текст] = Ученые Северо-Казахстанского государственного университета им. М. Козыбаева / ред. С. М. Омирбаев ; сост. А. Н. Саржанова. - Караганда: Литера, 2017. - 393 б.
- Майстренко, В. Н. Эколого-аналитический мониторинг стойких органических загрязнителей [Текст]: учебное пособие / В. Н. Майстренко, Н. А. Клюев. - М.: Бином. Лаборатория знаний, 2012. - 323 с.
- Макконнелл, Роберт Л. Қоршаған ортаны қорғау мәселелері: тұрақты болашаққа көзқарас [Текст]: оқулық / Роберт Л. Макконнелл, Даниэль К. Абель. - Алматы: Дәуір, 2017. - 320 б. - (Қазақстан Республикасы білім және ғылым министрлігі).
- Мамраев, Б. Форсайт в области биотехнологии и биоиндустрии в Республике Казахстан [Текст]: монография / Б. Мамраев, Сартбаев, А. Акимбаева. - Усть-Каменогорск: ВКГУ, 2010. - 127 с.
- Микробиология [Текст]: оқулық / А. Бұлашев [и др.]. - Астана: Фолиант, 2014. - 384 б. - (Жоғары білім).
- Нұрғазы, Қ. Ш. Молекулалық биология [Текст]: оқулық / Қ. Ш. Нұрғазы, У. К. Бисенов. - Алматы: Эверо, 2017. - 428 б.
- Нұрғалиев, Ж. Н. Қалыпты физиология бойынша практикум [Text]: оқу куралы. / Ж. Н. Нұрғалиев, Қ. Ж. Нұрғалиева. - Алматы: Қазақ университеті, 2004. - 125 б.: сур.
- Ордабеков, С. О. Теориялық және эволюциялық биология [Текст]: дәрістер жинағы / С. О. Ордабеков, Г. Қ. Ахайова. - Қарағанды: Ақ Нұр, 2012. - 234 б.
- Пашков, С. В. Современные этнодемографические процессы в Казахстане [Текст]: методическое пособие / С. В. Пашков, А. В. Шурр. - Петропавловск: СКГУ им. М. Козыбаева, 2015. - 110 с.
- Сальников, В. Г. Эколого-климатический потенциал Казахстана [Текст] / В. Г. Сальников. - Алматы: Қазақ университеті, 2006. - 262 с.

- Серікбаева, А. Өнеркәсіптік экология [Текст]: оку құралы / А. Серікбаева. - Астана: Фолиант, 2015. - 224 б. - (Жоғары білім).
- Сәтімбеков, Р. Қызықты биология [Текст] / Р. Сәтімбеков. - Алматы: Таймас, 2007.-
2-бөлім: Жануарлар дүниесі: омыртқасыздар / Р. Сәтімбеков . - 136 б.
- Экология және тұрақты даму [Текст]: оқулық / М. Тонкопий [и др.]. - Алматы: [б. и.], 2011. - 312 б. - (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі).

Химия, технология және табиғи қосылыстардың медициналық аспектілері:

- Атажанова, Г. А. Терпеноиды эфирных масел растений: Распространение, химических модификаций и биологическая активность [Текст] / Г. А. Атажанова. - М.: ICSPF, 2008. - 288 с.
- Аубакиров, Х. Ә. Ауыл шаруашылық биотехнологиясы [Текст]: оқулық / Х. Ә. Аубакиров, А. А. Сұлтанов, Е. М. Сүлеймен, А. Ә. Тлепов. - Алматы: Экономика, 2013. - 490 б. - (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі).
- Бақтыбаев, М. С. "Ауыл шаруашылығы малдарының анатомиясы" пәні бойынша тәжірибе сабағынан жұмыс дәптері [Текст] / М. С. Бақтыбаев. - [Б. м.] : М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан мемлекеттік университеті, 2017. - 88 б.
- Бруис, П. Ю. Органикалық химия негіздері [Текст]: Оқулық. 1-бөлім. / П. Ю. Бруис. - Алматы: Дәуір, 2013. - 424 б. - (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі).
- Ергожин, Е. Е. Композиционные полимеры многофункционального назначения на основе термоэластопластов [Текст] / Е.Е. Ергожин. - Алматы : Эмиль-принт, 2012. - 279 с.
- Кадемартири, Л. Нанохимия концепциялары [Текст]: Оқулық / Л. Кадемартири, Г. А. Озин. - Алматы: Дәуір, 2013. - 368 б. - (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі).
- Кенесариев, Ү. И. Экология және халық денсаулығы [Текст]: медициналық жоғары оқу орындар мен колледждерге арланған оқу құралы / Ү. И. Кенесариев, Н. Ж. Жакашов. - Алматы: TechSmith, 2018. - 232 б.
- Мансуров, З. Синтез и технологии наноструктурированных материалов [Текст]: курс лекций / З. Мансуров, Т. Шабанова. - Алматы: Қазақ университеті, 2008. - 204 с.
- Мартил-Пэрриш, А. Е. Жасыл химия және инженерия: тұрақты дамуға апарап жол [Текст]: оқулық / А. Е. Мартил-Пэрриш, М. А. Абрахам. - Алматы : Times, 2016. - 363 б. - (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі).
- Назарова, В. Д. Биохимия молока и молочных продуктов [Текст]: учебно-методическое пособие / В. Д. Назарова, А. У. Бектемисова, Г. Д. Барильченко. - Петропавловск: СКГУ им. М. Козыбаева, 2017. - 306 с.
- Назарова, В. Д. Основы физиологии питания [Text]: учебно-методическое пособие / В. Д. Назарова, А. У. Бектемисова. - Петропавловск: СКГУ им. М. Козыбаева, 2016. - 139 с.
- Поляков В.В., Юдакова Е.В. Лечебные фитопленки, получение и применение [Текст] / Поляков В.В., Юдакова Е.В. - Петропавловск: [б. и.], 2008. - 115 с.
- Поляков, В. В. Лечебные фитопленки, исследования и применение [Текст]: учебное пособие / В. В. Поляков. - Петропавловск: СКГУ им. М.Козыбаева, 2013. - 105 с.
- Поляков, В. В. Биологически активные соединения растений рода Populus L. и препараты на их основе [Текст] / В. В. Поляков, С. М. Адекенов. - Алматы: ГЫЛЫМ, 1999. - 160 с.: ил.

- Старостин, В. В. Материалы и методы нанотехнологий [Текст]: учебное пособие / В. В. Старостин. - 2-е изд. - М.: Бином. Лаборатория знаний, 2013. - 431 с.
- Солдатенков, А. Т. Пестициды и регуляторы роста [Текст]: прикладная органическая химия / А. Т. Солдатенков, Н. М. Колядина, А. Туан. - М.: Бином. Лаборатория знаний, 2013. - 223 с.
- Терпеноиды: достижения и перспективы применения в области химии, технологии производства и медицины [Текст]: сборник трудов международной научно-практической конференции. - Караганда: ICSPF, 2008. - 400 с.
- Углеродные наноструктурированные материалы на основе растительного сырья [Текст] / ред. З. А. Мансуров. - Алматы: Қазақ университеті, 2010. - 301 с.
- Химическая термодинамика биологически активных соединений - ряда терпеноидов, алкалоидов, флавоноидов и их синтетических аналогов [Текст] / сост. Ш. Касенова [et al.]. - Караганды: Гласир, 2010. - 208 с.
- Уильямс, Л. Құпиясыз нанотехнологиялар [Текст]: оқулық / Л. Уильямс. - Алматы: Print-S, 2012. - 385 б. - (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі).
- Урмашев, Б. А. Қазіргі заманғы химияның жетістіктері [Текст]: оку құралы / Б. А. Урмашев. - Алматы: Эверо, 2017. - 112 б.
- Шабанова, Н. А. Золь гель технологии нанодисперсный кремнезем [Текст] / Н. А. Шабанова, П. Д. Саркисов. - М.: Бином. Лаборатория знаний, 2012. - 328 с.

С представленной на выставке литературой можно ознакомиться в ауд. 117 (УК №2) и ауд. 302 (УК №10)